

ULOGA I MJESTO REDOVNICE U CRKVI

ANUNCIATA VOLODER

Dobila sam na raspolaganje veoma kratko vrijeme za jedno veoma zamašno priopćenje. Prinudena sam, dakle, da mnogo toga izostavim i da, također, mnogo toga pretpostavim. U prvom radu, izostavljam obilje citata iz crkvenih, osobito papinskih, dokumenata, koji se tiču redovništva. Samo lakonski napominjem, da je Papa Pavao VI. genijalnom vidovitošću i svetačkom dosljednošću nastojao oko koncilske obnove u Crkvi – više no itko drugi; i baš on je, više no itko drugi, isticao da ta obnova mora nadoći prije svega koncilskim preporodom redovničkih zajednica... Što pak pretpostavljam? Ono, što je na ovome skupu svima jasno: pretpostavljam naime, da svi prisutni znadu temeljne odrednice, kojima je u duhu Evandjelje i katoličke Tradicije normiran život ženskih Redova i Družbi. Nisam ovoga časa na katedri, s koje bih predavala bilo pretkoncilsku – bilo pokoncilsku abecedu redovništva. Ja sam ovdje posve jednostavna s. milosrdnica, koja je po Božjoj Milosti 55 god. proživjela u samostanu. Gospodin mi je dao, da kroz to vrijeme štošta iskusim. Iz te riznice redovničkog života – pokušat ću – da Vam pružim iskreno životno svjedočanstvo.

Na ovome ste Tečaju – kroz tri dana – raspravljali O DOSTOJANSTVU ŽENE, kako ga shvaća suvremena Crkva. Možda će, nakon svega, neki pomisliti da baš nije lako u te uzvišene i zanosne *rasprave utkati lik redovnice*: jer u modernom ženskom svijetu ona izgleda kao »outsider«!

Nisu li – u posljednje doba uvaženi teolozi – poput Hansa Künga – ispisali goleme traktate o Crkvi, ne spomenuvši u njima nijedamput termin »redovništvo«?! Nije li onda i lik redovnice – na završetku Vašega Tečaja – samo rubni pojav, koji odudara od IDEALA ŽENE – kao ga je Bog stavio u svoju Ekonomiju Spasenja?!

Dozvolite, da Vam o tome pogledu iskažem svoj stav: vjerujte mi, da u pet i po desetljeća samostanskog života – ni u danima najgorčih kušnja i poniženja – nikad nisam požalila, što sam redovnica. Nikad mi se nije javila misao, da sam možda promašila ili proigrala POZIV ŽENE, jer sam se doživotno vezala redovničkim zavjetima. Život mi je tekao vrlo šaroliko: upoznala sam mnogo ljudi, crkvenih i svjetskih, učenih i neukih, vjernika i nevjernika. S mnogima od njih vodila sam često iskrene i otvorene razgovore. Nikad mi nijedan od njih nije napomenuo, da sam u životu imala krenuti drugim putem. Baš napro-

tiv: svi su me prihvaćali ovakvu – kakva jesam, te u meni gledali ženu, koja je sebe pravo našla tj. ženu koja je baš *ondje, kamo i spada*. Ne velim ovo, da bih samu sebe naivno hvalila! Nije mi do taštog hvalisanja, jer sam ionako jednom nogom u grobu i Gospodin bi uskoro mogao presuditi nad mojim životom. Svojom izjavom htjela sam Vam živo posvjedočiti, da u mojim očima i u mojem iskustvu – redovništvo kao takvo – ni u čemu nije prikratilo niti zasjenilo IDEAL ŽENE, kako ga osobno shvaćam i volim. Nikad nisam požalila, što me Bog stvorio ŽENOM! Isto tako nikad nisam požalila, što me On doveo u SAMOSTAN! To dvoje, žena i redovnica, za mene i nije »DVOJE«, nego jedno!

Dakako, moguće je – i na drugim životnim stazama – i u drugim profesionalnim ozračjima – ostvariti POZIV ŽENE. Prema tome, nipošto ne velim – da bi sve djevojke svijeta – morale poput mene – ići u samostan! No, činjenica je da svi živimo u određenim, skućenim društvenim i povijesnim okvirima: nikom nije dano, da posve sâm bude »sve«! Uspješno žive duše, koje umiju – iz svoga bogomdanog okvira – otvoriti se prema CJELINI IDEALA, na koji smo pozvani. Uvjerena sam, da u tome pogledu mi – redovnice – nismo prikraćene – ni lošije situirane – od ostalih ženskih osoba, koje teže k punini ženstvenosti izvan okvira redovništva.

Kako da Vam to svoje uvjerenje dočaram i dokažem? Kad bih govorila cijelo prije podne, još Vam ne bih svega rekla. No, učinit ću, što mogu. Započet ću s nekoliko brojeva (jer sam dugi niz godina morala posvetiti kemiji, a u njoj formule i brojevi stoje ispred svega)...

Na tlu naše zemlje žive i djeluju redovnice iz 8 Redova i 24 Družbe. Pred petnaest godina, kad je pok. Dr. Krunoslav Draganović svršavao obradu novog »Šematizma«, brojile su sve te zajednice 8.622 sestre (od njih je 1499 živjelo u inozemstvu). Ne mogu o svima dati sve podatke, iznijet ću samo ponešto od onih Družbi, s kojima sam osobno bila u življem dodiru. To su: KĆERI BOŽJE LJUBAVI, KLANJATELJICE PREDRAGOCJENE KRVI, SESTRE SVETOGA KRIŽA, SLUŽAVKE MALOGA ISUSA, te MILOSRDNICE SV. VINKA, kojima sama pripadam. Kad je svršavao II. vatikanski sabor, otprilike prije 25 godina, bilo je u tih pet Družbi 2894 sestre, raspoređene u 9 provincija.

Tijekom posljednjeg četvrt stoljeća: stupilo je u njihove novicijate 1431 djevojka, a istupilo 534 članica, dok je umrlo 1235 sestara.

Prema tome, danas ima u navedenih 5 Družbi ukupno oko 2656 sestara, raspoređenih u 10 provincija. Kroz tih 25. god. tri Družbe su imale porast sa ukupno 169 sestara, što znači za 6,3%, dok su dvije Družbe imale pad za ukupno 507 sestara, što znači za 19,1%. Kako vidite, nije to onakav slom, kakav se odigrao u Nizozemskoj, ali nije više ni onaj »boom« ženskih zvanja, što smo ga imale uoči Koncila. Nameće nam se pitanje: da li smo mi, redovnice, dovoljno molile i pravo radile za nova zvanja? Nu pitanje je također: da li je naš kler ispunio svoje obaveze u pogledu buđenja i podržavanja ženskih zvanja? Vrijedno je o tome raspravljati, a još vrijednije je o tom ispitivati vlastitu savjest...

Dozvolite da Vam sada, slijedeći naslov ovoga priopćenja, dozovem u pamet čime se naših oko (8500) redovnica bave. Na prvome mjestu navodim *molitvu* (i s njom povezanu patnju): jer molitva je da tako rekнем naš redovnički »zanat«, makar kontemplativnost ne bi bila kod svih na isti način nagla-

šena. Mislim, da je blagoslov za hrvatski narod, što imamo i strogo kontemplativne redovnice i što im pristizu nova zvanja. Dok su one među nama, dotle imamo jamstvo, da nas nebo nije napustilo. Ali ništa manje nije važan udio molitve kod ostalih Redova i Družbi, koje su obilježene vanjskom aktivnošću u Crkvi i svijetu. Morali bi *znati* svi članovi klera i laici, koji od redovnica potražuju razne usluge, da su dužni osigurati im dolično vrijeme za molitvu!

»Dieu premier servi« govorili su utemeljitelji pariškog Oratorija: Bog treba da bude prvi poslužen. Neka se nitko, na kojem god položaju stolovao, ne gura ispred Boga u životu sestara – redovnica. Dozvolite im da savjesno obave svoje molitvene obveze – pa će od toga imati koristi – i sakristije i kuhinje, i podrumi i tavani, i vrtovi i staje, na kraju ako baš hoćete i garaže! U protivnom slučaju, bez molitve, sva će vanjska djelatnost sestara *postati* »mjed što ječi i praporac koji zveči«.

Na drugom mjestu spominjem udio redovnica u *evangelizaciji*. Pod nekim vidovima, napose u katehiziranju najmlađih i u odgoju djevojaka, *suradnja je sestara s hijerarhijskim klerom gotovo nenadomjestiva*. Pogotovu danas, kad je zatajio vjerski odgoj u obiteljima, redovnice su najprikladnije – da u duše mališana ucijepe zdrav »osjećaj za Sveto«. Jamačno, dešava se – da Bog ovu ili onu mladu osobu – čudesnim putem dovede do obraćenja, ali – u normalnim okolnostima – redovnice su najpozvanije da formiraju mlade duše u autentičnoj religioznosti. Stoga im je, osim osobne molitve, prijeko potrebna i solidna izobrazba, katehetska, glazbena, teološka, pedagoška...

Treće bi područje našega rada bila tzv. *preevangelizacija*, u koju spada sve, čime se redovnice u javnosti danas bave: rad u školama, bolnicama, domovima, rad na socijalnom i karitativnom sektoru života, a ne smijemo smetnuti s uma ni kućanske usluge po raznim vrstama crkvenih ustanova. Koliko je ovaj sestarski apostolat u »stilu Marte« važan – u Crkvi i svijetu, – vidi se iz poteškoća koje se množe u krajevima, gdje sestarska zvanja izumiru. Nijemci tvrde, da u bolnicama, sanatorijima i sl. na mjesto jedne redovnice, koja je iz službe otišla, moraju zaposliti dvije svjetovne osobe, Talijani vele – dvije i po, dapače tri... Bude li nam se broj sestara ubuduće smanjivao, morat ćemo *kvantitetu nadoknaditi kvalitetom*: kvalitetom duhovnosti, no i kvalitetom stručne, tu i tamo visokoškolske spreme. Hvala Bogu, što su vrhovne poglavarice u našim krajevima – pravovremeno – uvidjele opravdanost takvih zahtjeva!

Zbog osobite važnosti i povezanosti s Evandeljem, istaknut ću još napose činjenicu, da redovnice u svom *služenju normalno prihvaćaju ono – od čega svi u svijetu zaziru*. Mislim na razne vrste neizlječivih bolesnika (gubavce, AIDS jadnike i sl.), pa retardiranu djecu i posvemašnje, doživotne idiote. Pred sto godina, kad je u Bosni osnivao svoju Družbu, nadbiskup je Stadler želio da ta evanđeoska crta bude karakteristična za njegovo djelo. Međutim, ona je prisutna kod svih sestarskih zajednica bez iznimke.

Rado priznajem, da kod medicinskog osoblja ima herojskih duša, koje se zdušno znaju posvetiti njezi beznadnih patnika. Ali kod nas, redovnica, takva se žrtva shvaća kao normalna obveza – koju će vršiti svaka prosječna sestra, ne smatrajući se »herojem«. Uostalom, javno je poznata razlika – kako su neizlječivi jadnici njegovani u rukama sestara, a kako opet u raznim drugim ustanovama...

Skupivši sve dosadašnje u jedno – na kraju podsjećam na ono najbitnije, što redovnice u Crkvi i svijetu vrše: one su uvijek i posvuda, pa i u današnjoj

postmarksističkoj eri, usred naraštaja zaraženog vjerskim indiferentizmom i sekularizmom ZNAK ČOVJEKOVA POZIVA U ESHATON.

Svim svojim bićem one svjedoče, da ljudski život ima puni smisao tek – ako je neopozivo uložen u Boga. U punini ostvarila je taj poziv Isusova djevičanska Majka Marija. Redovnice, jasnije no itko drugi, *nastavljaju* ovu Marijinu znakovitost – svojim djevičanskim majčinstvom. Mislim, da ovaj skup obiluje stručnim, teološki izobraženim dušama, koje daleko bolje od mene mogu iskazati, kako se taj bogomdani IDEAL ŽENE penje k vrhuncima Božjega Stvaralaštva. Ja sam sretna, što mi je Gospodin dao, te sam ovo Gospino otajstvo – kao redovnica – smjela doživjeti.